

UW PENSIOEN BIJ SPUN

Bijeenkomst voor pensioengerechtigden
Dick Vis, voorzitter Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland
3 oktober 2017

Agenda

- Hoofdpunten jaarverslag 2016
- Ontwikkeling financiële positie
- Deelnemersonderzoek
- De toekomst van uw pensioen

Hoofdpunten jaarverslag

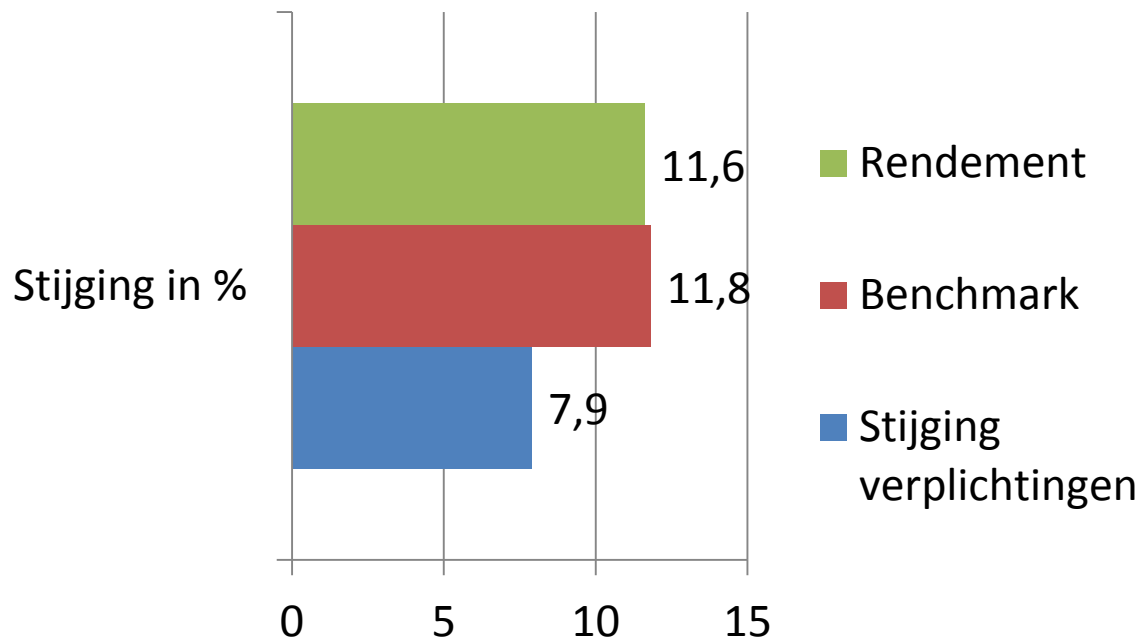
Jaarverslag 2016

- Enerverend pensioenjaar voor SPUN en de hele sector
- Rente bereikte een historisch dieptepunt en krabbelde daarna iets op
- Lage rente speelde ook SPUN parten: beleidsdekkingsgraad eind 2016 was 102,6% (eind 2015: 107%)
 - Daarna in 2017 gelukkig weer herstel: 109,7% per eind augustus 2017
- Behoorlijke beleggingsprestaties, veel beter dan in 2015
- Beperkte kostenstijging
- Met financiële prestaties hoort SPUN tot de middenmoot in Nederlandse pensioensector
- Geen gevaar voor korting, maar op korte termijn ook geen indexatie
- Veel werk verzet voor toekomstverkenning

Een paar kerncijfers uit het jaarverslag

Bedragen in duizenden €, behalve kosten per deelnemer (in €)	2016	2015
Totale aantal deelnemers	1.678	1.672
Waarvan actieve deelnemers	538	588
Belegd vermogen	470.937	425.465
Voorziening pensioenverplichtingen	438.092	405.545
Totaal beleggingsrendement	11,6%	-1,2%
Kosten per deelnemer	844	824
Vermogensbeheerkosten als % van beheerd vermogen	0,29%	0,26%

Beleggingsrendement in 2016

- Goede beleggingsprestaties in 2016, maar net iets beneden de benchmark (= maatstaf)
- Verplichtingen stijgen minder sterk dan beleggingsresultaten: vermogen stijgt

Op koers om herstelplan te halen

- In 2015 herstelplan ingediend: binnen 10 jaar moet beleidsdekkingsgraad boven vereist vermogen van 117,4% uitkomen
- Plan geactualiseerd in 2017: door DNB goedgekeurd
- Volgens de prognoses op basis van ons normale beleid komen we in 2022 boven het vereiste niveau
 - Dit is ruim binnen 10 jaar

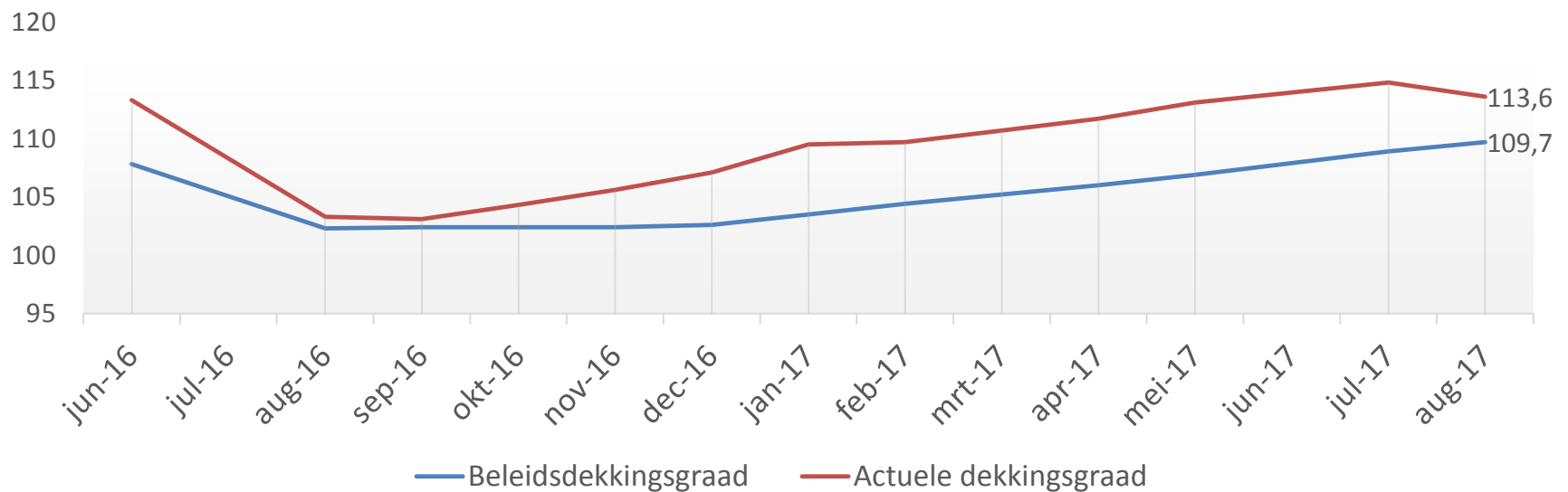
In 2017 geslaagd voor haalbaarheidstoets

- Jaarlijkse haalbaarheidstoets: ligt SPUN op koers om op lange termijn (60 jaar) ambities voor pensioenresultaat te halen?
- Verwacht resultaat
 - 100% is volledig geïndexeerd
 - Acceptabele ondergrens SPUN is 88%
- Maximale negatieve afwijking
 - Bij slecht weer scenario
 - Acceptabel voor SPUN: 33% afwijking van 88%
- Dit jaar op beide punten geslaagd

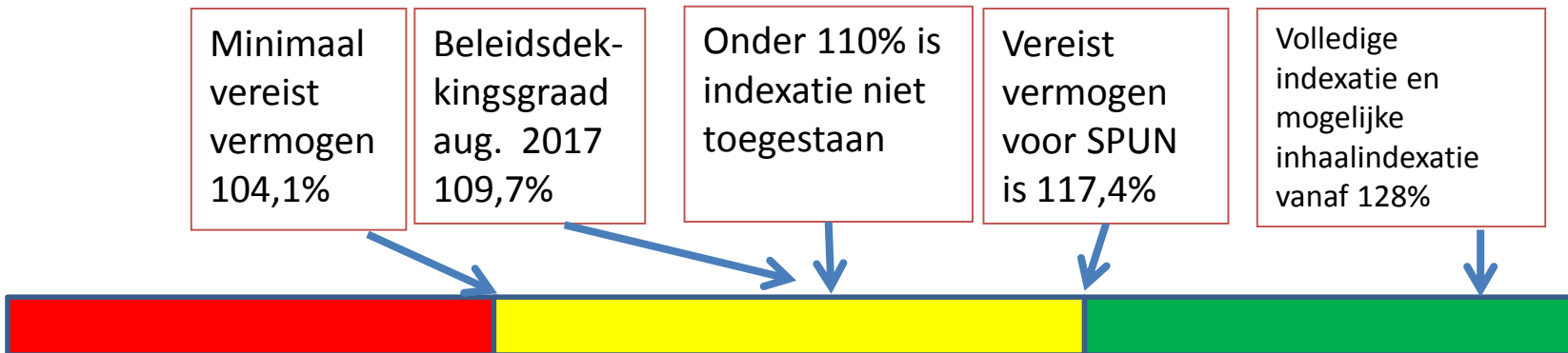
Ontwikkeling financiële positie

Ontwikkeling dekkinggraad

- Herstel van beleidsdekkinggraad in 2017
- Voorzichtig optimisme: markten blijven grillig

Waar staan we?

- Goed op koers met herstelplan
- Vooral beleggingsrendementen zijn belangrijk om prognoses in herstelplan te halen
- Verdere ontwikkeling beleidsdekkingsgraad bepalend of indexatie weer in zicht komt
 - Onder 110% mag er niet worden geïndexeerd

Deelnemersonderzoek

Deelnemersonderzoek

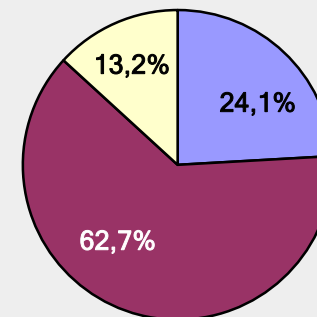
- Aangekondigd in pensioenkrant januari 2017
- Reminders via Ansichtkaart en e-mail
- 407 respondenten
 - Dit is ruim 24% van totale aantal deelnemers
- Vragen over:
 - Communicatie
 - Pensioenregeling
 - Pensioenfonds
 - Risicobereidheid
 - Beleggingsbeleid
- Prijs verloot onder inzenders
 - Hans Lubbers (Urenco) wint weekend weg

De pensioenregeling

- Deelnemers zijn positief over de pensioenregeling
- Kennis van de regeling kan een stuk beter
 - Nog geen kwart van respondenten zegt regeling goed te kennen
 - 57% zegt niet te weten wat de keuzemogelijkheden zijn
 - 27% weet niet wanneer men zelf in actie moet komen voor het pensioen
- Slechts 20% heeft een goed idee van hoe hoog het pensioen later zal zijn, bijna 42% weet het ongeveer en 17% weet het niet
- We gaan hier in de communicatie nog meer aandacht aan besteden

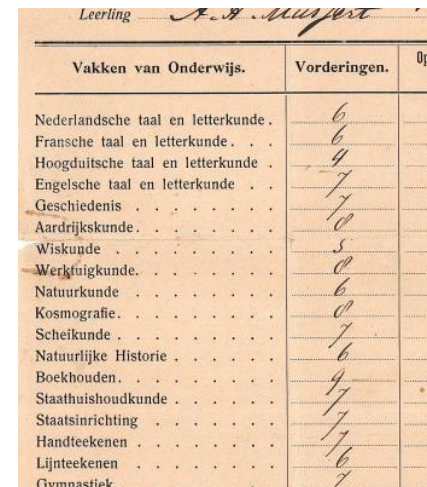
Weet jij wat de pensioenregeling van URENCO en ETC Nederland je allemaal biedt?

- Dat weet ik goed
- Dat weet ik ongeveer
- Dat weet ik niet

Communicatie wordt gewaardeerd (1)

SPUN Communicatie-uitingen	Rapportcijfer
SPUN Pensioenkrant (A3-formaat)	7,5
Kort SPUN Info bulletin (A4-formaat)	7,4
Website www.pensioenfondsurenco.nl	7,5
Pensioenplanner	7,5
Informatiebijeenkomsten	7,6

Handwritten school report card (likely from 1880) showing subjects and grades. The name 'J. B. Mijst' is written at the top. The table below is a transcription of the visible content:

Vakken van Onderwijs.	Vorderingen.	01
Nederlandsche taal en letterkunde . . .	6	
Fransche taal en letterkunde . . .	6	
Hoogduitsche taal en letterkunde . . .	4	
Engelsche taal en letterkunde . . .	7	
Geschiedenis	7	
Aardrijkskunde	6	
Wiskunde	5	
Werktuigkunde	6	
Natuurkunde	6	
Kosmografie	6	
Scheikunde	7	
Natuurlijke Historie	6	
Boekhouden	7	
Staatshuishoudkunde	7	
Staatsinrichting	7	
Handteekenen	7	
Lijnteekenen	6	
Gymnastiek	7	

- 70% leest bulletins en krant behoorlijk goed, frequentie is OK
- Website heeft juiste informatie, maar 32% heeft die nog nooit bezocht
- Pensioenplanner geeft goed inzicht, maar 71% heeft die nog nooit gebruikt
- Bijeenkomsten beantwoorden aan verwachtingen

Communicatie SPUN wordt gewaardeerd (2)

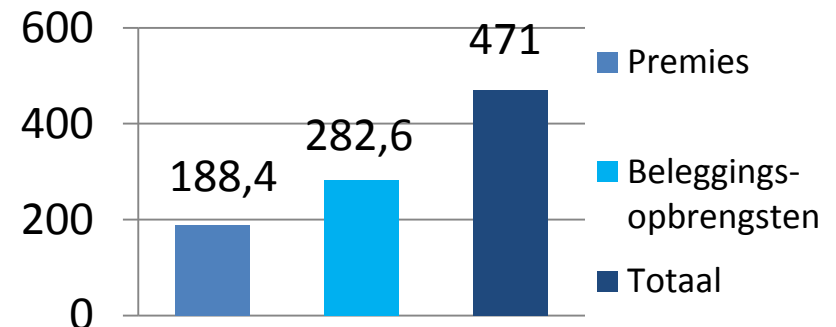
Communicatie volgens de normen van de Wet Pensioencommunicatie	Rapportcijfer
Tijdig	7,6
Duidelijk	7,5
Correct	7,7
Evenwichtig	7,4

- 62% vindt UPO begrijpelijk
- 60% heeft al eens ingelogd op www.mijnpensioenoverzicht.nl
- Bijna 61% zegt te gaan inloggen op deelnemersportaal Mijn Pensioencijfers
- Ruim de helft van de respondenten wil een mix van digitale en papieren communicatie
- 63% wil e-mailalert ontvangen als er belangrijke informatie op de website staat
- Deelnemers willen vooral meer informatie over basisonderwerpen over de pensioenregeling en 39% wil weten: wat ik kan zelf doen om een hoger pensioen te krijgen

Risicobereidheid en beleggingsbeleid

- 51% wil wel enig risico voor pensioen nemen, maar niet te veel, 42% kiest voor zo min mogelijk risico en 6% wil meer risico nemen
- Zekerheid over de hoogte van het pensioen heeft prioriteit, daarna komt kans op indexatie
- 78% wil het beleggingsbeleid volledig overlaten aan het fonds
- 46% vindt maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk, maar als dat leidt tot een lager rendement geeft 70% prioriteit aan het resultaat

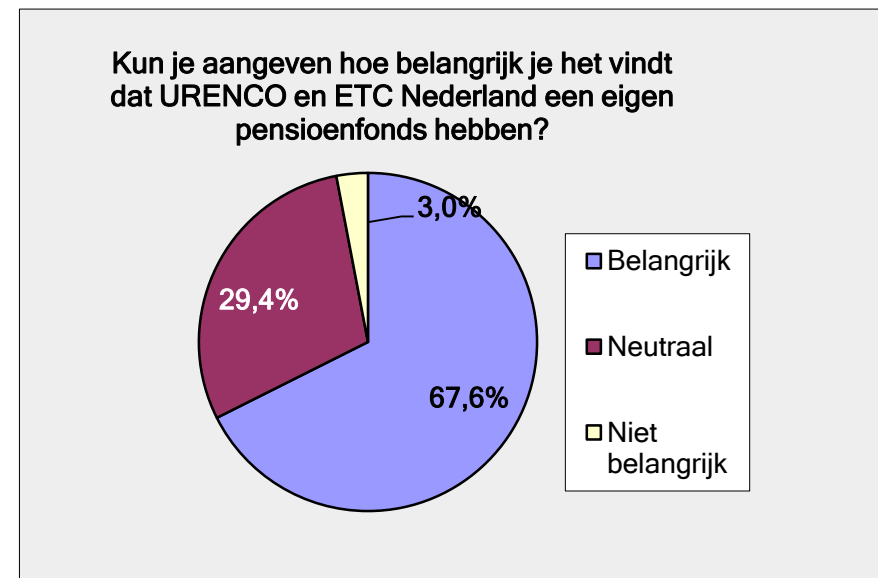
Vermogen SPUN eind 2016 in
€ miljoen

- Voorkeur om risico te mijden is begrijpelijk
- Maar als SPUN geen risico neemt, kunnen we u geen goed pensioen bieden
- Ca. 60% van ons vermogen is behaald via beleggingsopbrengsten

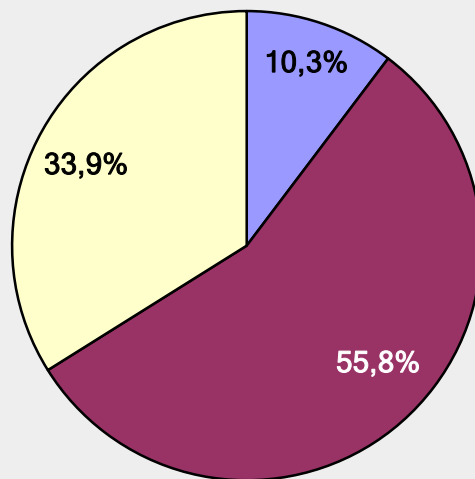
Eigen pensioenfonds is belangrijk.....

- 68% vindt eigen pensioenfonds belangrijk
- Ook bouwt 68% het liefst pensioen op met de eigen collega's bij URENCO en ETC Nederland
- Eveneens 68% vindt het goed om bestuurders buiten SPUN te zoeken als er intern geen geschikte kandidaten zijn
- 48 deelnemers hebben interesse getoond in de pensioenopleiding die SPUN wil starten

...maar niet tot elke prijs

Een eigen pensioenfonds met een goede service heeft zijn prijs. Die kosten stijgen, vooral door strengere eisen die aan fondsen worden gesteld. Wat vind je hiervan?

- Ik vind het belangrijk dat URENCO en ETC Nederland een eigen pensioenfonds hebben. Als de hogere kosten betekenen dat ik minder pensioen krijg, accepteer ik dat.
- Als de kosten beperkt toenemen, vind ik dat aanvaardbaar, maar als de kosten blijven stijgen, vind ik dat serieus naar goedkopere alternatieven moet worden gekeken om de pensioenregeling uit te voeren.
- Je kunt een euro pensioengeld maar een keer uitgeven. Als we met een andere oplossing kosten kunnen besparen waardoor we meer pensioen kunnen opbouwen, moeten we daarvoor kiezen.

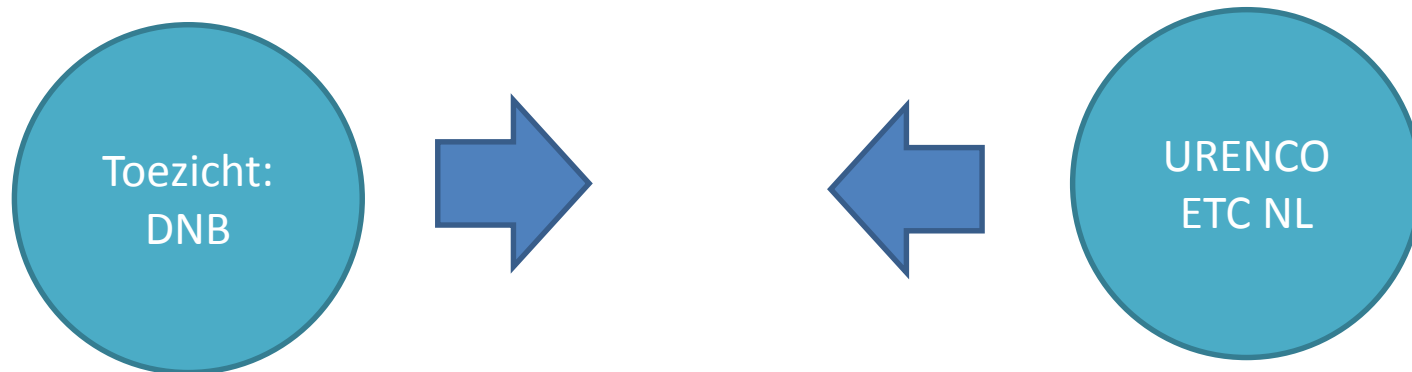
- Meerderheid vindt dat naar alternatieven moet worden gekeken als kosten te veel blijven stijgen

De toekomst van uw pensioen

Veel onzekerheid

- Aanpassing Nederlands pensioenstelsel
- Lage rente, volatiele markten, stijgende levensverwachting
- Dalend aantal actieve deelnemers en stijgende kosten
- Toename belasting bestuursleden binnen de eigen onderneming, zowel qua noodzakelijke expertise als ook tijd

SPUN bestuur staat onder druk

Realiteit onder ogen zien

- Deelnemersonderzoek 2017: 68% vindt eigen pensioenfonds belangrijk
- Maar ook: kosten mogen niet ongelimiteerd stijgen
- Aantal actieve deelnemers daalt:

Deelnemers	2016	2011
Totaal	1.678	1.616
Actieven	538	979

- Kosten per deelnemer zijn hoog en nemen toe

Kosten in €	2016	2011
Per deelnemer	844	200-400

Werkgroep Toekomstverkenning

- Begonnen in 2015
- Vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en pensioenfonds met support van Montae
- Kijken naar omgeving, mogelijkheden eigen fonds, alternatieven

Eigen fonds

- Heeft het relatief goed gedaan
- Maar conclusie is: op langere termijn niet levensvatbaar
 - Stijgende kosten
 - Daling aantal actieve deelnemers
 - Premie geen goed stuurinstrument
 - Toenemende kwalificatie eisen waardoor het moeilijk wordt deskundige bestuurders vanuit de eigen organisatie te vinden
 - Pensioenverplichtingen drukken op ondernemingsbalans

Alternatieven

- Verzekeraar
- APF (nog geen track record)
- Bedrijfstakpensioenfondsen
- Open bedrijfstakpensioenfondsen

Angst wegnemen

- Een andere oplossing voor de uitvoering dan ons eigen fonds kan ook een goed pensioen opleveren
- Voordelen bij aansluiting groter geheel
 - Kosten lager
 - Minder zwaar beroep op eigen mensen
 - Herstelkracht kan groter zijn dan bij een klein fonds
 - Groter geheel is meer toekomstbestendig

Belangrijke punten voor overstap

- Gunstige verhouding tussen financiële positie SPUN en andere partij
- Overstap moet passen binnen risicohouding SPUN
 - Kans op mogelijke toekomstige korting zo minimaal mogelijk
- Voordelen van overstap moeten evenwichtig te verdelen zijn over de verschillende groepen deelnemers
- Andere partij moet ons kunnen bieden:
 - Veilige haven voor al opgebouwde rechten
 - Voor nieuwe opbouw: kwalitatief hoogwaardige, goed uitlegbare regeling tegen aanvaardbare kosten

Zoeken naar het goede moment en de goede manier

- Nu nog geen goed moment voor overstap
- In overleg tussen fonds, werkgevers en ondernemingsraden doen we onderzoek naar wat een goed moment en de goede manier is

Evenwicht in belangenafweging

A teal-colored circle with a thin dark outline, containing the text 'Deelnemers' in white.

Deel-
nemers

A teal-colored circle with a thin dark outline, containing the text 'Gepensioneerden' in white.

Gepen-
sioneer-
den

A teal-colored circle with a thin dark outline, containing the text 'URENCO ETC NL' in white.

URENCO
ETC NL

Advies werkgroep

- Fonds is op langere termijn niet meer levensvatbaar: zoek naar andere oplossing voor uitvoering van de pensioenregeling. Werkgevers en ondernemingsraden zien dit ook zo.
- Als andere oplossing op korte termijn kan: binnen 3 jaar
- Anders in ieder geval op middellange termijn: 4-6 jaar

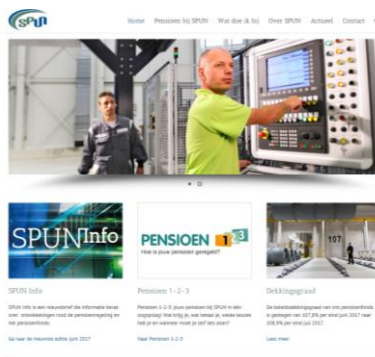
Vervolgstappen

- Eigen fonds sterk houden voor korte termijn
 - Onderzoeken om regeling IFRS-proof te maken
 - Pensioenklas
 - Evenwichtige kostenverdeling werkgever/fonds
- Voorbereidingen treffen voor overgang naar groter geheel
- Andere opties (zoals APF) worden gemonitord

Vol vertrouwen de toekomst tegemoet

- Behoud goed pensioen voor u staat centraal
 - Opgebouwde rechten veiligstellen
 - Duurzame nieuwe opbouw
- Ondertussen de lopende zaken behandelen
 - Wettelijke verhoging pensioenrichtleeftijd naar 68 per 1-1-2018
- We houden u op de hoogte via SPUN Info en website

Vragen

WWW.MONTAE.NI